

HİTİT UYGARLIĞI

1- HATTUŞ VE ASUR TİCARET KOLONİLERİ DÖNEMİ (M.Ö.2000-1700)

2- ESKİ HİTİT KRALLIĞI DÖNEMİ (M.Ö. 1650/1600-1400/1350)

(slayt 1-3, DIA 1) Anadolu yarımadası, İlk Tunç Çağı'nın son yüzyıllarından başlayarak irili ufaklı pek çok beylik arasında paylaşılmaya başlamıştı. (DIA 2) Anadolu'da beylikler düzenine son verilip merkezi devlete doğru ilk adımlar Hititlerce atılmıştır. Anadolu'nun yerli halklarından oldukları anlaşılan Hititler M.Ö. 3. binyılın içlerinde başlayan toplumsal gelişmelerin bir sonucu olarak giderek büyük bir devlet durumuna gelme başarısını göstermişlerdir. Bu başarıda, Anadolu'da daha sonra kurulacak Bizans ve Osmanlı devletleri gibi, Hititler'in de **dil ve ırk farkı gözetmeyen melez bir toplum** yapısına dayanmaları en önemli rolü oynamış olmalıdır. Bu devlet içinde Hititler'in yanında, **Hattiler, Palalar, Hurriler, Luviler** vb. pek çok etnik unsur bulunmaktaydı.

Yazılı metinlere göre Koloni Çağı'nın son safhalarında, **Pithana**'nın oğlu **Anitta** Anadolu'da şehir beylikleri halinde yaşayan Hititler'in birleşmesinde ilk adımı atarak, Anadolu'nun **merkezi sistemle idare edilen ilk devletini** kurmuştur.

Eski Asurlu kolonistler Anadolu'yu terk ettikten bir süre sonra I. Hattuşili devletin başkentini **Neşa'dan (Kaniş/Kültepe) Hattuşa'ya (Boğazköy)** taşımıştır (M.Ö. 1650'ler). Hattuşa'nın başkent olmasıyla birlikte Eski Hitit Devleti hızlı bir biçimde gelişmeye başlar. Kısa sürede Kuzey Suriye (Alalah = Tel Açana), Batı Anadolu'daki Arzava ülkesi ele geçirilmiştir. Hattuşili'yi izleyen I. Murşili döneminde (M. Ö. 1620-1590) Halep ve Babil Hitit Devleti'ne dâhil edilmiştir (M.Ö. 1594). Böylelikle **Hititler kısa sürede Yakındoğu'nun etkin siyasal güçlerinden biri olarak adlarını duyururlar.**

Eski Hitit Krallığı olarak anılan bu dönemde sanat, başta **Boğazköy** olmak üzere **Alacahöyük, Bitik, Alishar, Eskiyaar, İnandık, Maşathöyük, Yörüklü/Hüseyindedede ve İmikuşağı** kazılarının ortaya koyduğu gibi büyük ölçüde Anadolu geleneğine bağlıdır. (slayt 4, **DIA 3**) Seramikte teknik ve form bakımından Asur Ticaret Kolonileri Çağı'nda yaratılmış olan esaslar zamana uygun olarak devam eder. Devrin seramik formları arasında büyük **boy banyo kapları, matara biçiminde kaplar, süzgeçli kaplar, kantharoslar ve çanak içindeki tanrıçalı kült kabı** özellik gösteren türlerdendir. (slayt 5, **DIA 4**) Çok sevilen törensel içki kaplarının (rhiton) bu dönemde Boğazköy ve İnandık boğalarında olduğu gibi daha büyük boyda yapılarak kullanıldığı görülür.

(slayt 6, **DIA 5**) Koloni Çağı'ndan da tanıdığımız kabartmalı vazo yapma geleneği, Eski Hitit döneminde devam etmiş ve en iyi örnekleri ilk kez **Eskiyaar, İnandık, Bitik ve Hüseyindedede** gibi merkezlerde ele geçmiştir. (slayt 7, **DIA 6**) Kabartmalı motiflerin firizler halinde üzerine yerleştirildiği İnandık vazosu, bu tipin en iyi örneklerindedir.

(slayt 8, **DIA 7**) Bu dönemin maden sanatını temsil eden örneklerden ikisi Boğazköy'de bulunan, altından yapılmış, oturan tanrıça biçimli kolye **tanesi ile Dövlek'te** bulunmuş tunç tanrı heykelciğidir. Eski Hitit dönemi tasvir sanatında tunçtan yapılan heykelciklerde tanrılar betimlenmektedir. Bunların mabetlerde saklandıkları ve koruyucu nitelikte oldukları yazılı belgelerden bilinmektedir.

